

KAKO UMRIJETI U SRBIJI PA JOŠ JEDNOM U JASENOVCU?

JUSP Jasenovac tuđe zločine pripisuje Hrvatima, nije li vrijeme za pitanje je li to zaista hrvatska ustanova

U Srbiji postoje službene institucije koje preko svojih glasila i dalje promoviraju ideju od 700.000 ubijenih u Jasenovcu. Neka ubojstva žrtava iz srpskih logora Srbi danas pripisuju Nijemcima. Usprkos tome, hrvatska ustanova JUSP Jasenovac pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture ta ista ubojstva i dalje pripisuje ustašama

Pišu:
NIKOLA BANIĆ i M. KOIĆ

Umrijeti u Srbiji pa onda još jednom u Jasenovcu fizički nije moguće, ali izvedivo je u virtualnoj stvarnosti ako se pojavi potreba za povećanjem broja žrtava na mrežnome jasenovačkom popisu, što dosad nije bio rijedak slučaj. Kako se dvostruko umiranje točno postiže? Možda bi netko od čitatelja šaljivo mogao pomisliti da se radi o crnoj ili crvenoj magiji jer to sliči komunizmu, ali precizniji bi odgovor možda trebalo tražiti u pojmu masovne prijevare. Ukratko: cilj je ovoga članka navesti podatke o navodnim žrtvama

iz mrežnoga jasenovačkog popisa za koje se s pravom može pretpostaviti da su stradale u srpskim, tj. beogradskim logorima Sajmište i Topovske šupe, a ne u Jasenovcu. Prije navođenja možda treba podsjetiti na, u krugovima stručnjaka poznatu hrvatsku slikaricu židovskoga podrijetla, Tinu Morpurgo koja je ubijena na srpskome stratištu Jajincima u južnome predgrađu Beograda nakon što su njemačke okupacijske vlasti nakon kapitulacije Italije transportirale splitske Židove u Srbiju. Ona se i dalje navodi kao jasenovačka žrtva u mrežnemu jasenovačkom popisu, o čemu je opširnije pisano u Hrvatskome tjedniku od 21. travnja 2016. godine i, naravno, nije jedina takva lažna jasenovačka žrtva, ali je možda najpoznatija.

Osobe na jasenovačkome popisu, a podatci pokazuju da su stradali u Srbiji

Za većinu osoba u mrežnemu jasenovačkom popisu kao izvor podataka navodi se komunistički Popis žrtava Drugoga svjetskog rata Saveznoga zavoda za statistiku Jugoslavije iz 1964. godine, a jednu njegovu nepotpunu inačicu moguće je pronaći na mrežnim stranicama Muzeja žrtava genocida u Beogradu. Kao što je detaljnije opisano u prethodnim člancima na ovu temu, beogradska inačica savezno-ga popisa po navodima se jednim dijelom razlikuje od one koju rabi Javna ustanova Spomen-područje (JUSP) Jasenovac. Tako se za ove osobe koje navodi i mrežni ja-

SPOMEN PODRUČJE jasenovac MEMORIJA

POIMENIČNI POPIS ŽRTAVA
KCL JASENOVAC 1941-1945. » PREGLED I PRETRAGA POIMENIČNOG POPISA ŽRTAVA KCL JASENOVAC 1941-1945. » SPOMEN OBILJEŽJA KCL JASENOVAC KCL JASENOVAC PITAJU NA JAVNA NABAVA

PREGLED I PRETRAGA POIMENIČNOG POPISA ŽRTAVA KCL JASENOVAC 1941-1945.

Parametri pretrage:

Prezime:	ruben	Ime:	ješa
Općina rođenja:		Mjesto rođenja:	
Godina rođenja:		Logor:	
		Prikaži	Novi upit

Prezime:	ruben	Ime:	ješa	Roden/a:	Općina rođenja:	Mjesto rođenja:	Narodnost:
RUBEN	JEŠA	RUBEN	1924	BEograd	BEograd	ŽIDOV	
		Način smrti:	UBIJEN	Strada/la:	OD USTAŠA	God. smrti:	1942
		Mjesto stradanja:	U LOGORU	Logor:	STARA GRADIŠKA	Stratište:	*

[1] od 1

SPOMEN PODRUČJE jasenovac MEMORIJA

POIMENIČNI POPIS ŽRTAVA
KCL JASENOVAC 1941-1945. » PREGLED I PRETRAGA POIMENIČNOG POPISA ŽRTAVA KCL JASENOVAC 1941-1945. » SPOMEN OBILJEŽJA KCL JASENOVAC KCL JASENOVAC PITAJU NA JAVNA NABAVA

PREGLED I PRETRAGA POIMENIČNOG POPISA ŽRTAVA KCL JASENOVAC 1941-1945.

Parametri pretrage:

Prezime:	Mehinović	Ime:	Ahmet
Općina rođenja:		Mjesto rođenja:	
Godina rođenja:		Logor:	
		Prikaži	Novi upit

Prezime:	Mehinović	Ime:	Ahmet	Roden/a:	Općina rođenja:	Mjesto rođenja:	Narodnost:
MEHINović AHMET	IBRAHIM	1920	NOVI GRAD	BLAGAJ RIJEKA	MUSLIMAN		
		Način smrti:	UBIJEN	Strada/la:	OD USTAŠA	God. smrti:	1942
		Mjesto stradanja:	U LOGORU	Logor:	JASENOVAC*	Stratište:	*

[1] od 1

SPOMEN PODRUČJE jasenovac MEMORIJA

POIMENIČNI POPIS ŽRTAVA
KCL JASENOVAC 1941-1945. » PREGLED I PRETRAGA POIMENIČNOG POPISA ŽRTAVA KCL JASENOVAC 1941-1945. » SPOMEN OBILJEŽJA KCL JASENOVAC KCL JASENOVAC PITAJU NA JAVNA NABAVA

PREGLED I PRETRAGA POIMENIČNOG POPISA ŽRTAVA KCL JASENOVAC 1941-1945.

Parametri pretrage:

Prezime:	knežević	Ime:	nikola
Općina rođenja:		Mjesto rođenja:	
Godina rođenja:		Logor:	
		Prikaži	Novi upit

Prezime:	knežević	Ime:	nikola	Roden/a:	Općina rođenja:	Mjesto rođenja:	Narodnost:
KNEŽEVić NIKOLA	DURO	1889*	NOVI GRAD	DONJE VODICEVO	SRBIN		
		Način smrti:	UBIJEN	Strada/la:	OD USTAŠA	God. smrti:	1942
		Mjesto stradanja:	U LOGORU	Logor:	JASENOVAC*	Stratište:	*

senovački popis navodi da su ubijene od Nijemaca u logoru Sajmište kraj Beograda: Ahmet Mehinović, rođen po ocu Ibrahimu 1920. godine u Blagaj Rijeci, Nikola Knežević (Đuro, 1889., Donje Vodičevo), Milan Vuković (Nikola, 1915., Gornje Vodičevo), Mile Jovanić (Marko, 1887., Mala Žuljevica), Lazo Bates (Jovo 1898., Petkovac), Nikola Bijelić (Pero, 1880., Petrinja kod Bosanskog Novog (BiH)), Gojko Marin (Dušan, 1899., Počrđani), Petar Marin (Milan, 1905., Počrđani), Milan Marin (Mile, 1890., Počrđani), Nikola Stojnić (Simo, 1887., Počrđani), Cvijko Tomić (Mile 1894., Počrđani), Marko Kovačević (Nikola, 1897., Sokolište), Stojan Vučasin (Trivo, 1906., Sokolište), Ostoja Grbić (Mihajlo, 1927., Lamovita), Ostoja Grbić (Mihajlo, 1927., Lamovita), Blaško (Blago) Lubura (Ilija, 1914., Krupac), Aleksa Lubura (Vukan, 1907., Krupac), Dušan Lubura (Marko, 1904., Krupac). Kod sve trojice Lubura u napomenama s jasenovačkoga popisa navodi se mjesto smrti Zemun. Prema tome, autori popisa znaju za te podatke, ali ih ignoriraju. Đoko Kukavica (Milan, 1922., Gašnica), Milan Ivanović (Zdravko, 1908., Beograd), Lili Ungar (Eugen, 1928., Novi Kneževac), Bela Fetman (Fettmann) (Emanuel, 1887., Pančevo) pri čemu je u ovom potonjem slučaju u napomenama u mrežnom jasenovačkom popisu izražena dvojba radi li se o muškarцу ili ženi. Većina gore navedenih Srbiju su s Kozare i Židovi iz Srbije. Za ove osobe koje navodi i mrežni jasenovački popis navodi da su ubijene od Nijemaca u logoru Topovske šupe u Beogradu: Ješa Rubenović (Ruben) (Ruben, 1924., Beograd), Rikard Binder (Emanuel, 1904., Beograd), Moša (Mošo) Kalmić (Aron, 1909., Beograd). Svi navedeni beogradski su Židovi. U svim navedenim slučajevima radi se o potpunome podudaranju odnosno o podudaranju u imenu, prezimenu, imenu oca, mjestu i godini rođenja. Postoje i slučajevi žrtava beogradskih logora Sajmišta i Topovskih šupa gdje se mjesta rođenja ne podudaraju, ali iako su različita, radi se o susjednim selima. Ipak, jednostavnosti radi, takve osobe izostavljene su iz ovoga članka i bit će navedene u jednom od budućih. Novih neobjavljenih imena ionako ima još mnogo i dovoljno za više članaka gdje im se može posvetiti više pozornosti. Treba još napomenuti da veliki broj navedenih u popisu ima i svoje dvojnice koji

SPOMEN PODRUČJE jasenovac

POIMENIČNI POPIS ŽRTAVA KCL JASENOVAC 1941-1945. » PREGLED I PRETRAGA POIMENIČNOG POPISA ŽRTAVA KCL JASENOVAC 1941-1945.«

SPOMEN PODRUČJE JASNOVAC DJELOVANJE POIMENIČNI POPIS ŽRTAVA KCL JASENOVAC 1941-1945. SPOMEN OBLJEŽJA KCL JASENOVAC KCL JASENOVAC PITAJ JAVNA NABAVA

PREGLED I PRETRAGA POIMENIČNOG POPISA ŽRTAVA KCL JASENOVAC 1941.-1945.

Parametri pretrage:

Prezime:	kalmič	Ime:	mošo			
Općina rođenja:		Mjesto rođenja:				
Godina rođenja:		Logor:				
<input type="button" value="Prikaži"/> <input type="button" value="Novi upit"/>						
Prezime:	Ime:	Ime oca:	Roden/a:	Općina rođenja:	Mjesto rođenja:	Narodnost:
KALMIČ	MOŠO	ARON	1909	BEograd	BEograd	ZIDOV
Način smrti: UBIJEN	Način smrti: UBIJEN	Način smrti: UBIJEN	Stradao/la: OD USTAŠA	Stradao/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1942	Stratište: *
Mjesto stradanja: U LOGORU	Mjesto stradanja: U LOGORU	Mjesto stradanja: U LOGORU	Logor: JASENOVAC	Logor: JASENOVAC		
1 od 1						

SPOMEN PODRUČJE jasenovac MEMOR

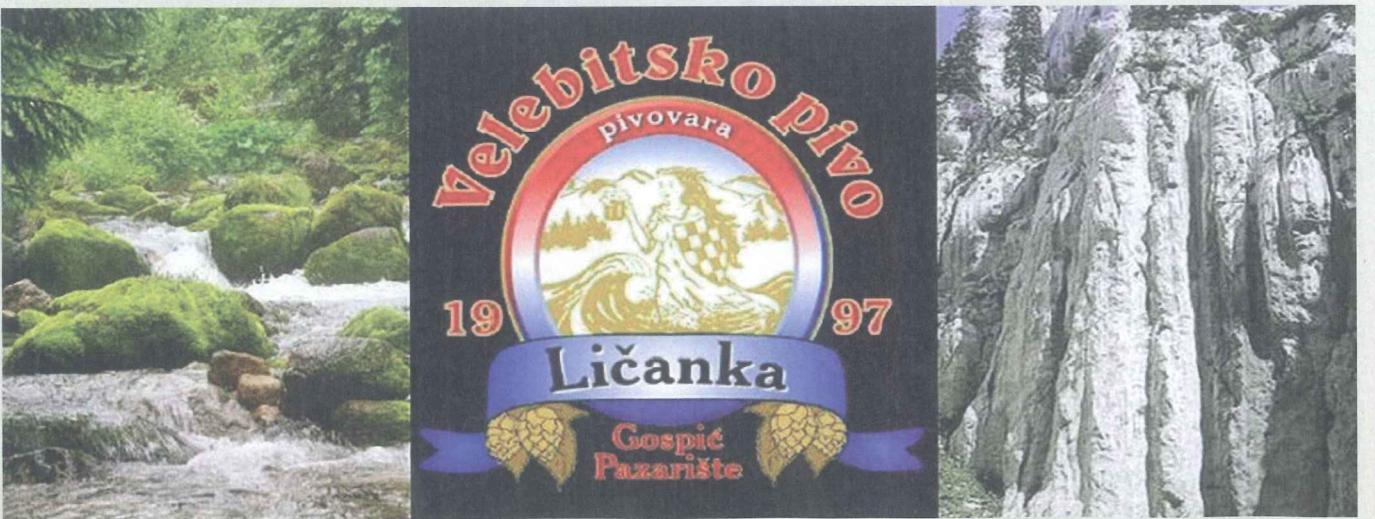
POIMENIČNI POPIS ŽRTAVA KCL JASENOVAC 1941-1945. » PREGLED I PRETRAGA POIMENIČNOG POPISA ŽRTAVA KCL JASENOVAC 1941-1945.«

SPOMEN PODRUČJE JASNOVAC DJELOVANJE POIMENIČNI POPIS ŽRTAVA KCL JASENOVAC 1941-1945. SPOMEN OBLJEŽJA KCL JASENOVAC KCL JASENOVAC PITAJ JAVNA NABAVA

PREGLED I PRETRAGA POIMENIČNOG POPISA ŽRTAVA KCL JASENOVAC 1941-1945.

Parametri pretrage:

Prezime:	fettman	Ime:	bela			
Općina rođenja:		Mjesto rođenja:				
Godina rođenja:		Logor:				
<input type="button" value="Prikaži"/> <input type="button" value="Novi upit"/>						
Prezime:	Ime:	Ime oca:	Roden/a:	Općina rođenja:	Mjesto rođenja:	Narodnost:
FETTMANN	BELA	EMANUEL	1887	PANČEVO	PANČEVO	ZIDOV
Način smrti: UBIJEN	Način smrti: UBIJEN	Način smrti: UBIJEN	Stradao/la: OD USTAŠA	Stradao/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1945	Stratište: *
Mjesto stradanja: U LOGORU	Mjesto stradanja: U LOGORU	Mjesto stradanja: U LOGORU	Logor: JASENOVAC	Logor: JASENOVAC		
1 od 1						

se razlikuju u nekim detaljima dovoljnima da bi se moglo tvrditi da se radi o drugim žrtvama.

Dakle u svim navedenim slučajevima radi se o muslimanima, Židovima i Srbima za koje barem jedna institucija iz Srbije navodi kako su ih ubili Nijemci u Beogradu ili u neposrednoj okolini grada. U prethodnim tekstovima navedene su žrtve koje su, sudeći prema podatcima iz komunističkog popisa iz 1964. godine, navodno od ustaša ubijene u logoru Sajmište kod Beograda. Naravno te su komunističke tvrdnje upitne i to ne samo što se tiče žrtava, već i pravoga identiteta ubojica. Po tome ispada da su u Judenfrei Srbiji Židove, ali i sve ostale uključujući i Srbe ubijali Nijemci i ustaše kao neka vrsta ubojica gasterbajtera. Kad bi to bilo tako, postavlja se pitanje tko je poubijao 80.000 ljudi samo u Jajincima, da ne spominjemo ostale brojne logore smrti i stratišta u i oko Beograda.

Je li JUSP Jasenovac zaista hrvatska ustanova

Dodata dubinska provjera podataka pokazuje da su u stvari upitni svi podaci koji se navode u komunističkim i srpskim popisima. Nije upitno samo mjesto stradanja i tko su ubojice, već i stvarni identitet žrtava. Takav je, primjerice, slučaj Mira Kon/Kohn (Jovan, 1909., Beograd). Kod nje se u tzv. saveznom popisu navodi nevjerojatan podatak da su ju u logoru Sajmište kod Beograda ubile ustaše, a u srpskome pamfletu Spisak žrtava rata iz 1992. godine to je promjenjeno u podatak da su ju ustaše ubile u Staroj Gradiški.

Istovjetan podatak nalazi se u mrežnome jasenovačkom popisu, a kao jedan od izvora navode se srpske Popisnice Anketnog odbora za utvrđivanje istine (AOISV) iz 2008. U Yad Vashemu nema potvrde ovih podataka. Jedina odgovarajuća žrtva istovjetnoga imena i prezimena stradala je u njemačkome logoru Loborgrad 1941. godine. Kod navedenih židovskih žrtava u velikom broju slučajeva u Yad Vashemu nema potvrde podataka iz komunističkih i srpskih izvora. Primjerice, prema podatcima iz srpskoga „Spiska“ okvirno se zna kad su modificirani podaci Jaše Rubena/Rubenovića iz prvobitne inačice smrti u srpskom logoru Topovske šupe u inačici smrti u Staroj Gradiški. U Yad Vashemu nema neovisne potvrde o stradanju Jaše Ruben(ović)a rođenog 1924. godine, već samo podatak o istoimenoj, ali znatno starijoj žrtvi rođenoj 1896. godine stradaloj u drugom beogradskome logoru Banjica. Usput spomenimo kako se na jasenovačkom popisu nalaze još tri žrtve prezimena Ruben, a u napomenama se navodi i Rubenović. To su Feliks, Josif i Marsel. Prema navedenim podatcima svi su rodom iz Beograda ili Zemuna. U Yad Vashemu su podaci o Marselu Ruben(oviću), ali iz Brandeisa, jednoga poprilično neuvjerljivoga izvora. U ovome konkretnom slučaju neuvjerljivost se vidi u skeniranim obrascima gdje su mijenjani podaci o boravku za vrijeme rata (Zemun, prekriveno Jasenovac, a iznad prekrivenoga Nova iz naziva Nova Gradiška nadopisano je Stara) i o mjestu smrti (prekriveno Jasenovac pa iznad N(ova) Gradiška nadopisano St(ar)). Za Feliksa i Josifa nema neovisne potvrde iz nekoga drugog izvora osim srpskih da su stradali u Jasenovcu. Detaljnija analiza podataka o Feliksu i Josifu pokazuje vrlo zanimljive rezultate. U Yad Vashemu nalaze se podaci o Haimu Ben Rubinu tj. Ben Reuvenu, ali navodi se da mu je drugo ime Felix, rođen je 1928. godine, znači samo je četiri godine stariji od navodne jasenovačke žrtve. Razlikuje se i po tome što je iz Soluna u Grčkoj i stradao je 1943. godine u njemačkom logoru Birkenau. Treba napomenuti da Ben Rubin/Ben Reuven odgovara prezimenu Rubinović/Rubenović. Prema navedenim podatcima, ime oca tog „Rubenovića“ je Vidal, a majke Rakhele. To gledano izdvojeno samo po sebi nije neki važan podatak, ali kod Iossefa Rubena iz Soluna, rođenog 1931., znači samo godi-

nu mlađeg od istoimene jasenovačke žrtve navodi se ime oca Rafael, a majke Vida. Čini se kao da su u ova dva slučaja zamjenjena imena roditelja. Iossef tj. Josip Ruben iz Soluna također je stradao 1943. godine u istom logoru Birkenau. Možda se radi o nevjerojatnoj slučajnosti o Feliku i Josifu Ruben(oviću), ali slučajnosti su u jasenovačkom popisu toliko učestale da su postale pravilo. Sličan je slučaj i s beogradskim tj. zemunskim Binderima.

U navedenim se slučajevima radi o muslimanima, Židovima i Srbima za koje barem jedna institucija iz Srbije navodi kako su ih ubili Nijemci u Beogradu ili u neposrednoj okolini grada. Po tome ispada da su u Judenfrei Srbiji Židove, ali i sve ostale, uključujući i Srbe, ubili Nijemci i ustaše kao neka vrsta ubojica gasterbajtera. Kad bi to bilo tako, tko je onda poubijao 80.000 ljudi samo u Jajincima

greb, 1894.*/1892.) i u bitnome jedino po navodnom mjestu rođenja različita Klara (Zemun, 1890.). U napomenama jasenovačkoga popisa kod Claire Binder navodi se godina smrti 1944. Te iste godine, ali u Auschwitzu stradala je Klara Binder rođ. Kun (Senta, 1908.). Za nju postoji iskaz rodbine za razliku od starijih joj navodnih imenjakinja. Mošo Kalmić koji je prema podatcima iz komunističkog popisa stradao u beogradskom logoru smrti Topovske šupe u Mošu Kalmiću navodna jasenovačka žrtva rođeni su 1909. godine. Promjenom te zadnje znamenke iz 9 u 0 dobije se godina rođenja Moshe Kalmisha iz Dnjepropetrovska u tadašnjem SSSR-u. On nije stradao u logoru, već kao vojnik Crvene armije. Treba napomenuti da su u Yad Vashemu samo dva podatka na upit o Mošu Kalmiću tj. Moshi Kalmishu. Uz navedeni, to je i podatak iz srpskoga pamfleta ‘Spisak žrtava rata’. Ovakvih i sličnih slučajeva ima još mnogo i više su pravilo nego izuzetak.

Usprkos svim navedenim podatcima, u Srbiji postoje službene institucije koje preko svojih glasila i dalje promoviraju ideju od 700.000 ubijenih u Jasenovcu. Kako je navedeno na primjeru više osoba, neka ubojstva žrtava iz srpskih logora Srbi danas pripisuju Nijemcima. Usprkos tome, hrvatska ustanova JUSP Jasenovac pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture ta ista ubojstva i dalje pripisuje ustašama. Na sličan način se ne uzimaju u obzir niti podaci iz Yad Vashema prema kojima su brojni Židovi u mrežnome jasenovačkom popisu navedeni kao žrtve iz Jasenovca stvarno stradali u nekom od njemačkih ili srpskih logora ili negdje drugdje. Zanimljivo je da za oko tri četvrtine podataka o jasenovačkim žrtvama kao izvor naveden komunistički popis iz 1964. godine, no taj se popis ne uzima u obzir kada su navodne jasenovačke žrtve prema njemu stradale negdje drugdje. Tendencija je da se takvi podatci koji derogiraju navode iz mrežnoga jasenovačkog popisa ne uzimaju u obzir čak ni kad dolaze iz srpskih izvora. Teško da se ovdje radi o većoj stručnosti djelatnika JUSP Jasenovac u odnosu na druge stručnjake i ustanove – prije bi se moglo reći da se radi o osobinama tipičnima za neka prošla vremena. Ako ova ustanova finansirana hrvatskim novcem tuđe zločine pripisuje Hrvatima, možda se treba pitati je li to zaista hrvatska ustanova.